

Personals kunskap om och inställning till patienter/vårdtagares kost och nutrition

Mats Persson

Kristina Stefanovic-Andersson

Kerstin Ulander

Bakgrund

Tidigare studier har visat att äldre, som är undernärda eller är i riskzonen för att bli det, inte uppmärksammas. Personal har svårt för att identifiera och tillfredsställa individuella behov av kost och näring. Otillräckliga kunskaper och bristande förståelse av patienters/vårdtagares kost- och nutritionsbehov hos personal inom vård och omsorg kan bidra till patienters/vårdtagares undernäring. Måltidsrutinerna styrs ofta av vårdpersonalens rutiner och inte av vårdtagares behov. I detta sammanhanget behövs en validerad kunskaps- och attitydenkät för att undersöka kunskaper och attityder hos personal i näringsfrågor.

Syftet med studien var att utveckla en svensk kunskaps- och attitydenkät för personal med inriktning mot äldre patienters/vårdtagares behov. Samtidigt genomfördes en undersökning av personalens kunskaper och attityder till äldre patienters/vårdtagares kost- och nutritionssituation.

Metod

Enkätfrågorna (n=22) är av Likerttyp och baserade på tidigare genomförda svenska och utländska studier vid sjukhus samt inom äldreomsorg. Enkäterna samlades in vid sex endagsutbildningar i kost- och nutrition riktade till sjuksköterskor, undersköterskor och kostpersonal. Enkäten besvarades omedelbart före kursstart och svarsfrekvensen var 86 % (n=343). Enkätsvaren grupperades efter yrkestillhörighet; undersköterskor 49 % (n=170), sjuksköterskor 28% (n=95), diet- och kostpersonal 13 % (n=44) samt sjuksköterskestudenter 10 % (n=34). Nittiofem procent var kvinnor och 87 % var verksamma inom äldreomsorg.

Resultat

Hälften av alla tillfrågade kunde ej bedöma energibehov. Vad det gäller nyanlända patienter/vårdtagare angav sammanlagt 96 % att det var viktigt att bedöma nutritionsstatus och 67 % angav att det i första hand åvilar sjuksköterskan att göra denna bedömning. Av sjuksköterskorna anser ungefär hälften (53 %) att de är osäkra på eller har otillräckliga kunskaper för att kunna bedöma en patient/vårdtagares nutritionsstatus. Drygt hälften (53 %) av de samtliga tillfrågade anser att en vårdtagare vid ett äldreboende bör vägas minst en gång per månad. Störst kunskap om BMI fanns hos de tillfrågade sjuksköterskestudenterna (97 %) medan endast 65 % av undersköterskorna visste vad BMI mäter. Diet- och kostpersonalen (86 %) ansåg att 3-4 mellanmål/dag var lämpligt medan motsvarande siffra för undersköterskorna var 49 % emedan 43 % av undersköterskorna ansåg att 1-2 mellanmål var tillräckligt. Nio procent av de svarande tyckte att enkäten var svår att fylla i och 4 % tyckte att frågorna vara svåra att förstå.

Sammanfattning

Det här redovisade resultatet indikerar områden där utbildningsinsatser kan behövas inom vård- och omsorg. Fortsatt datainsamling pågår för en validitets- och reproducerbarhetstestning av kunskaps- och attitydenkäten. Resultaten av denna studie uppvisar samstämmighet med aktuella vetenskapliga publikationer inom området.